

נראדה אור

פרשת וארא תשפ"א - גליון מח
שנה ב'

באר רבנו"ק מלעכוויטש קודשנו

שביבי אור

זכורני לפני מספר שנים בפרשת וארא עת הייתי כותב בגליון החשוב 'נחלי אורה' במדור 'אספקלריה', לא עלה ברעיוני דבר לכתוב, שאלתי את הרב ר' שלום ארליך אם יש לו רעיון כלשהו, נענה לי, כי בהיותנו יחד בעיר חיפה בשבת פר' וארא לפני למעלה מעשור, התחזקנו בדברי הרה"ק בעל דברי שמואל מסלונים שבפרשה זו.

הדברי שמואל מצטט את דברי המדרש רבה: איך היתה הצפרדע נכנסת לתוך בתיהם של גדולים (חשובים) העשויים שיש, אלא שהיה אומר לשיש עשה לי מקום שאעלה ואעשה רצון בוראי והיה נבקע השיש, ממשיך הדברי שמואל ואומר כי כך צריך איש יהודי לומר ללבו האטום כאבן - **הבקע כדי שאעשה רצון קוני**, והרי אם עבור הצפרדע נבקע השיש, כ"ש שיבקע לב האבן עבור איש יהודי ההולך לעשות רצון קונו.

וכשם שנתחזקנו מהדברים באותה שבת חיפאית, כך התחזקנו בהם שנים לאחר מכן בגליון נחלי אורה, וכך עומדים הם בתוקפם כיום, והרי כך אמר פעם אחד החסידים לאותו שואל: מה חידש הרבי בדברותיו בשבת, נענה החסיד ואמר: כל זמן שהקב"ה אותו דבר ולהבדיל היצה"ר אותו דבר, הרי שגם הרבי ידבר את אותם דברים...

כדברים האלו שמעתי מהרב ר' נפתלי ואזנר בשם הרה"ק הרש"ב מליובאוויטש בדברי הכתוב 'וכי יאמרו לי מה שמו מה אומר אליהם', פירש הרש"ב כי משה רבינו חש שכאשר יבוא לבני ישראל יאמרו לו שידעו מה שמו של הקב"ה - **וכי יאמרו לי מה שמו**, מה אם כן אוכל לחדש להם - מה אומר אליהם.

ויאמר אלקים אל משה א-היה אשר א-היה - אמור לישראל שאכן אין צורך לחדש דבר, אני אמשיך ואהיה מה שאהיה גם לאחר מכן, יש רק לחזור על אותם דברים, להתחזק ושוב להתחזק בדברים המוכרים עד שיכנסו הם אל הלב ויבקיעו את אוטמו.

כל מאמרי חז"ל וכל דברי צדיקים חיים וקיימים לעד, האירו הם בשעתם ומוסיפים להאיר בכל זמן, השאלה היא רק עד כמה קובעים אנו אותם בלבנו, וכבר אמר אחד מצדיקי דורנו כי הטעם שאין בנמצא כיום חסידים כפי שהיו בימי קדם, מכיון שאין חוזרים ומשננים את דברות הצדיקים להשרישם בלב.

הקם לעבדך אמרתך אשר ליראתך - פירש רביה"ק ממז'בוז: כל דיבורי החיווק ביראת ה', עוזר נא שתהא להם תקומה - שיבואו לכלל מעשה ולא ישאר בגדר דיבורים בעלמא - שמעתי מהרב ר' אלעזר זילברפרב בשם הרה"ח ר' שמואל אהרן לידר זצ"ל.

פן ואולי הפעם... כאשר נאמר ללבנו **הבקע, הבקע** כי **רצוני לעשות רצון קוני!** אכן יבקע הוא לעשות רצון קונוה שמים וארץ.

דברות קודש

גילוי אור ה' בלבושי הטבע

אלא שודאי לאו כל העיתים שוים, כי אכן יש זמנים בהם זוכה האדם להתבוננות והתעלות בנפשו המאירה אף את גופו, אבל יש זמנים שאין מאיר בו הרגשה זו ומתגבר בו כח הגוף המכיר רק בלבושי הטבע החיצוניים. ובזמנים אלו יש לו להתחזק בבחי' מה המורה על המלכות, בקבלת עול מלכות שמים ללא השגה והרגשה, ויכוף עצמו לקיים רצונו יתברך בכל מעשיו, וזהו בחי' מה שבשם אלקים, שאף בעת שאין אור הבינה מאיר בו, יתחזק בקבלת מלכותו יתברך שלא להימשך אחר לבושי הטבע הנרמז בשם אלקים.

שני בחינות אלו, 'מה' ו'מי' שייכים בכל עניני העבודה בסוד מרע ועשה טוב, כי בחינת 'מ' המורה על הבינה שמצד הנשמה שייך בעיקר **בעניני העבודה הנוגעים אל הנשמה**, בעבודת האדם בתורה ותפילה אשר בהם ינתק עצמו מלבושי העולם הגשמי וידבק עצמו בהשם יתברך המחיה הכל, על ידי שיהיו תורתו ותפלתו בחיות ובעת מתוך תשוקת הנשמה להשם יתברך. ובחינת 'מה' המורה על המלכות שייך ביותר **לעסק האדם בעניני העולם הגשמי**, כי אף שתכלית העבודה שתאיר הנשמה באדם באופן שאף בכל עסקו בגשמיות יאיר דבוק בהש"ת, מ"מ כל זמן שאינו מוזכר כראוי מתגבר בו כח הגוף בבואו לעסוק בענינים אלו, ואזי יש לו להתחזק בבחי' מה בקבלת עול מלכות שמים, לא מבעיני בעניני איסור שימלט מהם בתכלית, אלא אף בעניני היתר בכל תענוגי החומר, שימנע עצמו מכל ענין אשר מרגיש שמתרחק על ידו מאורו יתברך.

אמנם אף אם אין מרגיש האדם בעצמו בחי' 'מי' בעת שמתגבר בו כח הגוף, מכל מקום מועיל לו מה שהרגיש זאת בעוסקו בתורה ותפילה, שיוכל גופו להתגבר על היצר הבא לתתו ולנסותו, כי מכיון שכבר הרגיש אור ה' בנפשו, יזכור זאת בכל עת ומצב אף אם אין מרגיש עתה תשוקת נשמתו.

זהו ענין מה שפגם פרעה הרשע בשם אלקים בבחי' 'מה' ו'מי', וכלשון האר"י ז"ל **'שפגם בחיצוניות שם אלקים'**, כלומר שראה רק חיצוניות העולם שהוא לבוש הטבע הגשמי, והיתה שליטתו על בני ישראל הן בבחי' 'מי' המורה על הנשמה, שאף כי עסקו בתורה ותפילה היתה עבודתם כמאן דשדי בתר כתפוי ללא התבוננות וחיות פנימית, פרעה אותיות הערף, שמנע מהם בחינת פנים להיות עבודתם ללא קירבה וחיובר להשם יתברך, וכל שכן ששלט עליהם בבחינת מה המורה על הגוף, שהיה גופם נמשך אחר תאוות עוה"ז, ולא כפו טבעם שלא להימשך אחר חיצוניות העולם.

לכך שלח הקב"ה את משה להוציאם מתחת יד פרעה, כידוע אשר משה הוא שורש הדעת והיה צריך להאיר דעת בישראל, להאיר בנשמתם בחינת מי להתבונן בחיות הפנימית שבעולם, ואף להאיר בגופם בחינת מה בקבלת מלכותו יתברך. וכאשר ראה משה שלא שמעו ישראל דבריו אמר להשם יתברך **'הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה'**, בני ישראל מורה על הנשמה ופרעה על

המשך בעמוד ר' <<<

ידבר משה לפני ה' לאמר הן בני ישראל לא שמעו אלי ואיך ישמעני פרעה ואני ערל שפתים (י, ג). וברש"י: זה אחד מעשרה קל וחומר שבתורה.

הקשו המפרשים שלכאורה ק"ו פריא הוא, שהרי הטעם שלא שמעו בני ישראל הוא ככתוב מוקדם ולא שמעו אל משה מקוצר רוח ומעבודה קשה, ואם כן מה ראה יש שלא ישמע פרעה.

איתא באגרא דכלה על הפסוק (י, טו) **'לך אל פרעה בבוקר** הנה יוצא המימה' וגו', על פי מה דאיתא מהאר"י ז"ל (פרע"ה שער חג המצות פ"ה) שפרעה פגם בשם אלקים, ובשם אלקים יש ב' צירופים מי-אלה אלי-מה, ופרעה פגם ב'מה' וב'מי' ונותר 'אלה' ו'אלי', וזהו שאמר משה לפרעה (יא, ט) **'וירדו כל עבדיך אלה אלי**, ובוזה מבאר באגרא דכלה הכתוב הנה יוצא המימה', **'מימה' אותיות מי-מה**, כלומר שפרעה יצא ופגם באותיות אלו.

וביאור הדברים דאיתא בספ"ק כי **'מי' מורה על בינה** ו'מה' מורה על **מלכות**, והענין ע"ד העבודה כי הנה העוה"ז הוא עולם גשמי, אמנם האמת שמציאות הגשמית שבעולם אינה אלא **לבוש חיצוני למציאותו יתברך** המחיה כל עניני הבריאה, אכן אם אין האדם מתבונן בפנימיות הבריאה אינו רואה אלא את לבושי הטבע המכסים על מציאות הבורא, ולכך נתן הבורא יתברך נשמת ש-ד, אשר היא כמאמר הכתוב (בראשית א, כו) **'נעשה אדם בצלמנו כדמותנו ופירשנו' 'להבין ולהשכיל'**, היינו שבכח הנשמה יוכל להתבונן ולהבין שהבורא יתברך מחיה את כולם ואין בטבע שום מציאות מצד עצמו.

והנה הנהגת הטבע נרמז בשם אלקים ג' הטבע, שהוא הנהגה שאין נראה בה מציאות הבורא יתברך בגילוי, ועל זה מורה צירוף **מי אלה** שבשם אלקים המורה על הבינה, כמאמר הכתוב (ישעיה מ, כו) **'שאו מרום עיניכם וראו מי ברא אלה'**, שיתבונן האדם בפנימיות הבריאה ויבין שאף מציאות הטבע הנרמז בשם אלקים כל חיותו מהשם יתברך, ואף הענינים הנראים חומריים ושפלים ביותר אינם אלא כיסוי על מציאות ה', וכמאמר הכתוב (מלכים א יח, לט) **'הו"ה הוא האלקים'**, שאף מציאות הטבע שבשם אלקים חיותו והיותו מהו"ה ב"ה המחיה והמהוה הכל.

אמנם התבוננות זו אינה אלא מצד הנשמה הנמשכת מטבעה להשם יתברך, אבל הגוף החומרי נמשך מטבעו ללבושי העולם החומריים ואינו מכיר בחיות ה' הפנימית, וממילא משתוקק תמיד לתאוות עוה"ז אשר הם מצד חיצוניות הטבע. אלא שתכלית עבודת האדם שתאיר הנשמה את הגוף, והתבוננות הנשמה תביאהו להרגיש מציאות הבורא יתברך באופן שיתרומם ויתעלה אף הגוף הגשמי, וכאשר תהא כל מציאותו נשמה"דיק יוכל לעסוק בעניני עוה"ז מתוך דבקות בהשם יתברך בלא לימשך אחר תאוותו.

עמודי אור

הרה"ק הרבי ר' משולם זוסיא [זוסיל] מהאניפולי זי"ע

ב' שבט תק"ס

הכלה ונזכר במאמר הזוה"ק 'כלה דא שכונתא' ונתמלא דבקות משך ג' ימים בהארה זו, אבל רוחניות כמה שמחזיק מחזיק, ובסוף גם זה נגמר. לכשנעור מדביקותו מצא עצמו במקום מדבר ציה ושוממה. וחלש ליבו מרעב וצמא. והתחיל להודות ולשבח להש"ת על עצם היותו רעב ויש לו תיאבון לאכול 'רבש"ע' זושא דינקט דיר אויפן אפעטיט'. ואחת משיניו התחילה לנבוע דבש ולקח הרה"ק את ידי מרן הס"ק והכניסה לתוך פיו בהצביעו 'זה השן אשר נתנה לי חיות'.

מרן הס"ק מלעכוויטש היה לו רדיפות רבות, ופעם אחת הוצרך לברוח, ברח להאניפולי. וראה שבא אל הרבי ר' זוסיא בעל עבירה גדול בבקשו דרך תשובה, והר"ז אמר לו 'אני, אין בכוחי לתת לך דרך תשובה לך לצדיקים אחרים אולי הם יש בכוחם לעשות'. והיה מרן מאד תמה בליבו מדוע מדחהו. לכשיצא הלה פנה הר"ז למרן הס"ק 'וודאי אתם מתמיהים מדוע לא הוריתי לו דרך תשובה, בצעירותי כשבא אחד אלי לקבל דרך תשובה הייתי לוקח את כל התעניות והסיגופים עלי, אבל עתה אין כוחי במותני לעשות זאת, ולתת לאיש ישראל להתענות ולהסתגף אינני חפץ, ע"כ שלחתי לצדיקים אחרים.

כמו"כ שח מרן הס"ק מלעכוויטש שפעם ראה את רבינו כשתפילין לראשו וראה והנה חציו ולמעלה, כולו בוער באש [יצוין למאמרו על הרה"ק מאוורטש שם הובא שגם הוא ראה את רבינו כשחציו ולמעלה אש] עוד מסופר שא' מחוטי יציאותיו של הר"ז נפסקו מעט ושאל מרן את הר"ז מדוע אינו מחליפו והשיב לו שבחוט זה מגולגלת נשמת א' מאנשי, ומרחם עליו לכל תדח נשמתו.

נועים אמרים - אמרו רבותינו בשמו אמרים קדושים משמו הידועים מפי רבוה"ק נ"ע

רביה"ק מסטאלין זי"ע אמר בשמו על המשנה בפאה 'כל מי שאינו חייג או סומא ועושה עצמו כא' מהם' שכן הדבר, מי שעושה עצמו צדיק - אע"פ שאינו צדיק באמת אינו מת מן הזקנה עד שנעשה צדיק אמת...

כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"א זי"ע אמר פעם בשם הרבי ר' זושא, שאמר על עצמו 'בעת שהנני בבית הכנסת בין אנשים ומתירא אני שמא אפול לגאות, אני מדמה בנפשי שכל האנשים הם עצי היער. ובעצי היער לא שייך פניות, וכשאני ביער ואינני חפץ ליפול ליראה חיצונית, אני מדמה בנפשי שעצי היער הם אנשים'...

כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"ז זי"ע אמר בשמו 'פעם אחת רצה זושא ללכת למקוה ולא היה לו, מה עשה?! נזכר בד' ובהדר גאונו ונשפכו עליו תשעה קבין'.

מאמרו הידוע של רבינו על הפסוק 'וכי תאמרו מה נאכל בשנה השישית', שרק כשאדם מפקפק באמונה שהש"ת ישלח לו אזי צריכים להשפיע מלמעלה השפעה חדשה (עי' נוע"א פר' בהר) אמר מרן הס"ק מלעכוויטש ע"ז שרבינו שמע זאת מפי אליהו הנביא.

רבות ניתן לכתוב על גודל תוקפו וקדושתו של רבינו, והרבה יותר ממה שנכתב לפניכם כתוב בספרים. ולא באנו אלא לטעום משהו שבמשהו מנועים עבודתו, להתדבק בקדושתו אף בדורות אחרונים.

בקרוב החבראי קדישא היה ידוע, כי כשרוצים להשפיע על רבם הק' באיזה ענין שולחים את הרבי ר' זוסיא. על זאת מסופר, שהמגיד בזקנותו החל מתענה רבות. והתלמידים דאגו לשלומם כי היה למעלה מכוונתו. נמנו וגמרו שישלחו את הר"ז שישפיע על המגיד לחדול מתעניותיו, נכנס הר"ז לקו"פ ואמר למגיד 'האיך הרבי מתענה הלא הרבי חלוש מדי ואין בכוחו לסבול סיגופים אלו' השיב לו המגיד 'אתה מוכיח אותי בענין זה בעוד שאתה בעצמך הנך מרבה בתעניות, אם תקבל על עצמך לאכול לכה"פ ביומא דפגרא, אפסיק בתעניות', וקיבל עליו הר"ז זאת. לכשהגיע יומא דפגרא נכנס רבינו לבית הרבנית לבקשה שתבשל איזה דבר לצורכי כ"ק צריך לקיים הבטחתו, וענתה לו הרבנית כי ביתה ריקם, אבל אם ישאר בבית לשמור התינוק שמוטל בעריסה תצא לשוק ותקנה דבר מאכל, והסכים הר"ז. ושמו התינוק כשלומד בספר שלי"ה הקדוש, לאחר מספר דקות החל התינוק לבכות, ורצה רבינו לסגור הספר ע"מ לטפל בתינוק, הופיע השלה"ק משמי מעל ואמר שימשיך בלימודו ואילו הוא יטפל בתינוק.

רבות מסופר בקרב צדיקים וחסידים על אודות התקשרותו לרבו, ומחמת קוצר היריעה לא נאריך עוד. רק זאת, שמקום מנוחת המגיד הוא בהאניפולי - עירו של רבינו, וזאת מחמת שבסוף ימיו של המגיד החלה מגפה נוראה שקיפדה חיי אלפים, ואילו בהאניפולי לא פגעה המגפה, ע"כ הכריז מושלה של העיר על 'סגר' מוחלט, אין יוצא ואין בא מהעיר והמפר עונשו מוות. אבל רבינו שחשש מאד לחיי רבו הק' שלח עגלה להביא את המגיד להאניפולי והכניסו בחשאי דרך השדות. סיפר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שהדבר הגיע לידיעתו של המושל וקרא להר"ז 'ושאלו, מדוע אתה עובר על מצוות המלך?! אמר לו הר"ז, צדיק זה מגן על העיר והבטיח לו שבמשך כל השנה היא לא ימות אפילו אדם אחד בכל העיר בין שהוא בן ברית ובין שאינו בן ברית. ואכן, בבית החיים דמתא אין אפילו מצבה אחת משנת תקל"ב - שנת המגפה עד להסתלקות המגיד הק' בשנת תקל"ג.

עוד מסופר בענין זה שבעת שהיה המגיד אצלו ראה רבינו את הס"מ וכת דליל' דרך החלון, יצא הר"ז עם מקל בידו ודרך אחריהם והם ברחו מפניו, עד שגירסתו מחוץ לעיר. כשחזר, אמר לו המגיד 'האיך מתירא להתגרות כ"כ עם הסט"א?!' ענה הרבי ר' זוסיא 'הלא העזה גדולה מצידם לבוא לעיר שרבינו המגיד שם'...

כנועים שרפי קודש - עם רבוה"ק

עבודות וסיפורים לרוב מסופרים אודות הקשר האמין עם כל רבוה"ק שהיו בדורו, אם אצל המגיד הק' בצוותא עם רעו מרן הר"א הגדול ותלמידו מרן אדמו"ר הקדוש מקארלין זי"ע וברפר עם מרן הס"ק מלעכוויטש ורביה"ק הרא"ש מסטאלין, ובעקבות קוצר היריעה לא נזיל כרוכלא ונטעם רק מעט צרי.

בסוף ימי הר"ז נחלש מאד ובמשך ז' שנים היה מוטל על מיטתו, על אותם שנים אמר הרה"ק מלובלין שהיה בבחינת אדם הראשון קודם החטא. ונטעו אליו מרן הס"ק מלעכוויטש עם רעו רביה"ק מסטאלין, וקודם שנכנסו אל הרבי ר' זושא הלך הס"ק לטבול במקוה. בבואם אמר להם הר"ז שנחלש מאד ואין בכוחו לנסוע וממילא אין לו כסף להוצאות. הכניס הלעכוויטש את ידו לכיס והוציא מלא היד זהובים והושיט להרה"ק. ענתה הר"ז ואמר 'מוחין סלקין' היינו שהגביה לו המוחין. ובשכר זאת סיפר לו שפעם השיא כלה יתומה ובחנתונה רקד 'מצוה טאנץ' לפני

כששחים אודות אור טמיר ונעלם - הרבי ר' זושא זכותו יגן עלינו, שומה עלינו לדעת, שאין לנו ולו אפס השגה בגדולתו וקדושתו של אותו צדיק, וכבר אמר הרה"ק ר' לייב שרה"ס 'הרבי ר' זושא הוא לב העולם'. ואין אתנו יודע עד מה. ובליל יום הכיפורים - פחד נורא בעולמות העליונים והתחתונים מהדר גאון ד', היה נוהג הרה"ק ר' פינחס מקאריץ לבקש מאדון כל הנשמות. 'רבש"ע, עשה למען זושא עבדך'. כי 'אצל הרבי ר' זושא לא שייך תרעין סתימין, שהוא בתפילתו פותח השערות' (הגה"ק מהר"ש ענגיל ששמע כן מהרה"ק מצאנו זי"ע).

אמנם אנו חסידים קידינוב זוכים מדי שנה בשנה, עם פרוס עלינו ימי הרחמים והרצון בחודש אלול. ודברות הקודש נפתחים בהדרגתו של הרבי ר' זושא - שנאמרו ונשנו ע"י רביה"ק אדמו"ר מוהרחה"ד זי"ע, האיך זוכים לעשיית תשובה, ע"י קיום הפסוקים הנרמזים בנוטריקון תיבת תשובה. ע"כ, למצער אנו בבחינת 'תלמידים' להרבי ר' זושא. אשר בכוחו הגדול נשפע עלינו אתערותא דלעילא לתשובה שלמה, ואולי נוכל לידבק במעט מן המעט מאור גדול זה.

בצלו חמדתי וישבתי, ופריו מתוק לחיכי

מתיקותו הנפלאה של רבינו הקדוש, ערבה על עולמנו השפל כשנוול (שנת לידתו איננה ידועה, חלק מכותבי הדורות כתבו שנוול בשנת תס"ב ודבר זה משולל הגיון דלפי"ז נסתלק בהיותו כבן צ"ח ומעולם לא שמענו שהרבי ר' זושא האריך ימים באופן מופלג, זאת ועוד, לפי המקובל נתקרב לחסידות בעודו צעיר לימים ואם נאמר שנוול בשנת תס"ב הרי בשנת תקכ"א היה כבר כבן שישים. לאחורונה נמצאו מפקדים מהעיר האניפולי ולפיהם נולד בשנת ת"צ, אך גם בזה יש עיקולי ופשורי ואכמ"ל) לאביו, הרה"ק ר' אליעזר ליפמאן - אביו של הרה"ק הר"א מליז'ענסק שכידוע, היה איש קדוש ביותר והיו לו שבעה בנים שהיו כולם צדיקים וחסידים, אך ביניהם בלטו האחים הקדושים, רבינו ואחיו הרה"ק הר"א זי"ע ('יא שהיו לו ד' בנים).

חסידים מספרים שרבינו שמע את שמע הבעש"ט ויצא את עירו ע"מ להגיע אליו, אבל באמצע הדרך נתישב בעצמו שביטול תורה הוא וחזר לביתו. לאחר כמה שנים יצא שוב ובהיותו על אם הדרך שמע שהבעש"ט הק' נסתלק לגנו"מ ושוב חזר לביתו, ולאחר ששמע את שמע המגיד הק' התחיל לנסוע אליו והיה מן תלמידיו הראשונים. ואף הביא וקירב לאור החסידות את אחיו הגדול הר"א שדבק בהמגיד והיה לאחד מגדולי תלמידיו.

הרה"ק מרוזין אמר פעם, שהטעם שהרבי ר' זוסיא לא אמר מימיו דברי תורה על שולחנו, כי כל תלמידיו המגיד לא אמרו מעולם דבר שלא שמעו מרובם, אבל הרבי ר' זוסיא היה 'פייערדיגע צדיק' ומיד כשהתחיל המגיד לומר תורה, הרגיש את האהרה הגדולה שהאיר המגיד, והיה צועק הרבה פעמים את התיבה או הפסוק הראשון שאמר המגיד ועושה תנועות נוראות עד שהתלמידים האחרים, שרצו לשמוע את דברות קדשו של המגיד הוצרכו להוציאו החוצה בכדי שיוכלו לשמוע, וגם בחוץ המשיך לרעוד ולרטוט בכל הגוף, עד שסיים המגיד את דבריו ואז הפסיק לרטוט מעצמו הגם שלא שמע כאמור את דברי המגיד. ויש המוסיפים, שרבינו גילה בחוץ את כל מה שאומר המגיד בפנים, לכששמע המגיד זאת אמר, שדרך אותו צינור שנשפע תורה אלי נשפע אליו, אמנם אני פותחו ראשון אבל לאחמ"כ הרי שנינו שווים.

הליכות אור

דרכי רבותינו בהליכות היום

הכנה לשבת מימי החול

ליקוט מתוך דברי רבינו מוה"ר ש"ס מבראה"ן ז"ע בספח"ק דברי שלום - המשך סעי' א'

ששת ימים תעשה מלאכה' מלאכת ד' בתורה ומצוות, אזי 'וביום השביעי יהיה לכם קודש', בשבת נשפע עליו שפע מלמעלה. 'כל העושה בו מלאכה יומת' כשאנו עובד הש"ת בו ימים וכשמגיע שבת קודש רוצה לעבוד במדרגות גבוהות, 'יומת', נופל ממדרגתו, כמו שאיתא בזוה"ק 'כל דנפיל ממדרגתו קרי ליה מיתה'.

(פ"ר ויקהל)

כי אם עובד את הש"ת כל ששה ימים ומשבר את יצרו, אזי בשב"ק אין לו מלחמה כלל.

(פ"ר בהעלותך, ע"ש דבריו הנפלאים)

ועיקר הענין כי צריך להשתוקק בכל יום לקדושת שבת. והענין נראה לענ"ד כי לכל דבר צריך אתערותא דלתתא, וקדושת השבת הגם דממילא שריא מכל מקום האתערותא דלתתא בהשתוקקות כל ששת ימי המעשה לקדושת השבת וכו'.

(עטרת שלום בפ"י להומר י"ה אכסוף ד"ה שמור)

ב'

הארת השבת מימים הקודמים לו והנהגות למעשה לימי ד' וה'

כבר גילה האריז"ל בכתביו (פ"ח שער השבת א') כי שבת הוא אמצע השבוע, בהיות שמיים רביעי מתחיל להאיר קדושת שבת הבאה, ביום רביעי נשפע הארת נפש יתרה ובוים חמישי הארת רוח יתרה, ובערב"ש נשפע הארת נשמה יתרה דשבת. וכן לאחר השבת ביום ראשון מסתלק הרשימו דנשמה יתרה וכו' ע"ז הדרך. כי השבת הוא ליבו של ששת ימי המעשה. וזכר לדבר, נהגו בכל תפוצות ישראל לומר לאחר שיר של יום רביעי ג' פסוקים ראשונים של 'לכו נרננה'. [הגם שפשוט הטעם שמוסיפין פסוקים הוא בכדי לסיים בדבר טוב ופסוקים אלו הם מיד בפרק שלאחריו, אבל דורשי רשומות רמזו בענין זה].

ביום ד' ה' ו' צריך להכין עצמו לשבת, כי מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת. והוא מה שאמר הריב"ש טוב בפירוש הכתוב בחריש ובקציר תשבות, כי 'חריש' הוא ר"ת חמישי רביעי שיש ר"ל כמו שהחרישה הוא הכנה לזריעה וקצירה כך אלו השלושת ימים שייכים לשבת הבאה, להכין עצמו בכל מיני הכנות מה שיוכל לעבוד את בוראו ביום השבת שהוא הזריעה וכו'.

(עבודת ישראל אבות פ"א מ"ה)

שמעתי בשם המגיד מו' מענדיל (מבאר) וכו' כי אדם השלם צריך לשמור שבת בב' בחינות האחד בדברים נוגעים לגופו, וב' לנשמתו... הבחינה הב' הוא שמחת הנשמה בדביקות הש"י כל היום לבל יסיח דעתו מקדושת ומורא השבת ק"ו מתפילין וכו'. והנה שבת הנשמה שהוא לטהר מחשבותיו בדביקות הש"י כל היום אי אפשר, כי אם שיהיה לו הכנה מיום ד' לקבל תוספת נפש שהוא מעולם עשיה, מלכות המקנן בעשיה, ובוים ה' לקבל תוספת רוח מתפארת המקנן ביצירה ובוים ו' לקבל תוספת נשמה. ואז סיפק בידו לטהר בקדושת שבת כל היום משא"כ בלאו הכי.

(לשון הספ"ק 'תולדות יעקב יוסף' פ"ר קדושים ע"ש באריכות דבריו הנפלאים)

ד' סובטי נדלקה. סיפר הגה"ח ר' מאיר סופר זצ"ל שפע"א אמר מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע לאחר שסיים את 'שיר של יום' חמישי נשמע קולו בסיום הפרק בל' רוסית 'ומצור דבש אשביעך - די סובטי נדלקה', היינו דמתיקות השבת מתקרבת והולכת.

א. מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע ציווה להבאים אליו לש"ק שיקדימו לבוא ביום ד' לכה"פ. ואמר הטעם, כי כשבאים ביום ה' או בעש"ק אזי בליל שבת עדיין הוא עיין ויגע מטלטולי הדרך. ביום השב"ק בשחרית הרי הוא רעב וחפץ לאכול, ובעידן רעוא דרעוין הרי כבר ממחר לשוב לביתו, ומתי יהיה אצל?!...!

ב. כ"ק מרן אדמו"ר הזקן ז"ע התפלל לפני התיבה ביום רביעי מפני הארת הנפש משבת הבאה. ג. כשחל ראש חודש - שבו נוהגים שלא ליטול הצפרנים ע"פ צוואת ריה"ח ביום שיש, נטל כ"ק מרן אדמו"ר ז"ע צפרניו ביום חמישי, ולא היה חושש להקדים ליום רביעי כלל.

(שם, אות כח)

קציצת הצפרנים ביום חמישי, מקורו הוא מהנהגות מהרש"ל על הטור - הביאו הב"ח (ס"ר) וז"ל 'מצוה להסתפר לכבוד שבת וי"ט, ואפי' מצפרא דער"ש מנכרא דליקרא דשבת קעביד, אבל ביום חמישי לא מנכרא יקרא דשבתא... מיהו, היכא דלא אפשר לרחוץ ולספר צוואת ריה"ח, ולפ"ז למקרב לשבת טפי מעליא" עוד כתב מהרש"ל 'ובנטיילת צפרנים יש טעם יפה בדבר על מה שאין נוטלין ביום ה'.'

והט"ז ומג"א (שם סק"א) ביארו את ה'טעם היפה' שכתב המהרש"ל ומביא המג"א שב'מטה משה' הביא בשם 'ספר הגן' שדרך השערות והצפרנים המגולחים להתחיל לצמוח ביום שלישי לנטילתן ואם יטלם ביום חמישי, הרי יום השלישי יהיה בשבת, ואין זה מכבוד שבת שיתחיל לצמוח שערות בו. עוד כתב המג"א 'והנכון שיקוץ מן הרגלים ביום חמישי ומן הידים ביום שיש, ובשאר הימים אין לקוץ כלל' אמנם הביא המג"א דכשחל ר"ח ביום שיש אין מגלחין כפי צוואת ריה"ח, ולפ"ז אין קוצצין צפרנים ג"כ שהוא באותו צוואה. ואכן בשע"ת סי' רנ"א (ס"ד) הביא בשם מחזיק ברכה (ס"ר) ש' שכשחל ר"ח ביום ו' יקוץ צפרניו ביום ה' ואין לחוש לטעם המהרש"ל באופן זה.

ד. כ"ק מרן אדמו"ר מוהרחה"ד ז"ע היה נעור בליל שיש ועסק בלימוד התורה ובשירות ותשבחות עד אור הבוקר.

על אף שהורו הרבה צדיקים להיות ניעורים בליל שיש ואמרו שהוא תיקון תשובה, ברם העיד האדמו"ר בעל הנתבות שלום מסלונים זצוק"ל שהיה מקובל שחסידי לעכוויטש היו מקדימים לישון בליל שיש בכדי לאגור כוחות לשבת קודש.

עבודת הקריאת שמע שעל המיטה בליל שיש הוא פתח ושער לעריבות ונועם קדושת שבת. ובקרי"ש שעל המיטה כדבעי בליל שיש כבר ניתן להרגיש הארת קדושת ער"ש ושבת קודש. (כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

פרקים בנועם העבודה

מדור זה נעשה לבקשת רבים, להעמיק ולהרחיב בדרכי העבודה. וזאת למודעי, כל הנכתב כאן הוא על דעת הכותבים בלבד. וגם כאשר מובאים מדברות קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א הרי הם אינם ככתבם ולשונם, והם עם הוספות על פי הבנתם הדלה של עורכי המדור.

ליל שבת, הלב מתרונן, עורג לא-ל חי. בואי בשלום ורזא דשבת, מה ידידות, אכסוף. עידן רעואו דרעוין, בני היכלא דכסיפין, השתקוקת עד כלות. וכן בכל הזמנים המיוחדים. אם זה ביו"ט או ר"ח או אפילו 'סתם יום' שלפעמים מאיר בנו הארה גדולה, ומרגישים אנו דביקות וקרבת אלוקים מיוחדת.

כל צדיקי הדורות, ורבוה"ק בפרט, הדריכו ועוררו להתעוררות בזמנים המיוחדים, מינקותנו חונכנו על התחושה שגם אם 'הכל כרגיל' הרי ששב"ק וי"ט זה אחרת.

האם הרגשות אלו, אינם דמיון הם? הלא יודע אני היטיב בעצמי כי אני רחוק, רחוק מאד מדביקות. לדאבון ליבי אני שקוע בעומק עולם הזה, במקום טוב אי שם למטה... תורתית ותפילתי ביום רגיל, נו... ס'קען זיין בעסער... וככלל אינני צדיק גדול... אזי האיך יתכן שיש לי הרגשת דביקות אמיתית!?

לא ע"ז אמר מרן רביה"ק מסטאלין 'ביום הציל ד' אותו מכף כל אויביו ומיד שאול' שכמו שמתפללים לד' שיצילני מהאויב הגדול - היצה"ר, כן צריך להתפלל ליצנל 'מיד שאול' מעבודה שאולה!?

האמת, ששאלה גדולה היא זאת, שאלה שנוקבת עד עומקה ודקותה של הלב היהודי. וכבר התחבטו בכך רבותינו שרפי קודש מתלמידי המגיד. כמסופר, ש'האחים הקדושים' הר"ר מליז'ענסק ואחיו הרבי ר' זוסיא ז"ע הסתפקו האם עריבות וידידות נועם השכינה שהם מרגישים בשבת הם אמיתיים, או שמה מחמת אורית התעוררות המיוחדת שיש בשבת בבגדי שבת ובנוסח התפילה, אזי מתרוממים גם הם ולא מהשגת דביקות אמיתית היא. שווה בנפשך! צדיקים אלו, אשר כל מהותם היא 'שטיק דביקות' גם הם חששו לפי ערכם, שמא ואולי הרגשות אלו הם - בדות שבדקות, חשש דמיון.

החליטו הם, שילבישו ביום חול בגדי שבת וישבו לסעודה כמו בשבת, עם דברי תורה ושירות ותשבחות. ובזאת יכחנו, אם ירגישו את אותה ההרגשה שמרגישים הם בשבת, הרי שחלל דמיון הוא, ובאם לא אזי אות היא שהרגשתם אמיתית, וכך עשו. לבשו בגדי שבת וערכו שולחנותיהם כדת יום, והחלו לחוש קדושת שבת! כמובן שליבם נשבר עד למאד, שאות היא שאין הרגשתם קדושת שבת, אלא דמיון בעלמא ח"ו. נמנו וגמרו לנסוע למעזריטש לשאול באורים ותומים, את פי המגיד הקדוש. בשברון הלב נסעו הם איפה והציגו את שאלתם בפני רבם הקדוש. ענה להם המגיד "לא דמיון הוא, דביקותם אמיתית והרגשתם כנה! כשיהי' לובש את בגדי השבת, אזי יכול להרגיש קדושת שבת ממש".

עכ"פ רואים אנו שהצדיקים הקדושים דנו והתחבטו גם הם בסוגיא חמורה זו. והאמת, שבגליון זה במדור 'עמודי אור' מובא שרביה"ק מסטאלין אמר בשם הר"ר ז' שבאם 'עושה עצמו' כצדיק, סופו שנהיה צדיק אמת, הרי שישנם מצבים שבהם האדם יכול לעלות למדרגות גבוהות, הגם שמצד עבודתו עדיין לא זכה למדרגות אלו. ברשותך נטייל קצת בדברות קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שכדרכו בקודש, הרחיב וביאר בענין באחרונה בליל שב"ק פ"ר ויחי.

אצל האדם ישנם שני כוחות נפש עיקריים, הכח הראשון הוא הכח להתנור ולהתקשר מכל תאוות העולם הזה, לא לחפוץ את דברי ההבל ורעות רוח שמציע עולם הדמיון. ורק לעסוק בתורה ובתפילה כל הימים. ויגיע להיות צדיק גמור. וכך זה הוא בחינת יעקב אבינו - עמוד התורה של העולם.

הכח השני הוא היותר נעלה ופנימי והוא הוספת תשוקה ודביקות החי החיים, שכל העת לא ימצא מנוחה לנפשו ומשתוקק לדבקות יותר ויותר, עד לבחינת 'תגעל הנפש את הבשר' והגם שכבר השלים את נפשו לאלוקיו כלפי הדברים שחייב לעשות, מ"מ כמה נפשו ובשרו בכל מאודו לאלוקיו. והוא בחינת יוסף הצדיק - יוסף מל' הוספה.

[המשך בעז"ה בגליון ג']

נקודות אור

ע"פ דברות קדשו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א רעוא דרעוין פר' שמות ש.ז.

לחיות עם כ' אהיה עמך

האדם, בבואו לעבודת הש"ת - חיל ורעדה אחזות, האיך יכול לעמוד טיפה סרוחה שכמותו, נגד כוחותיהם האדירים של היצה"ר וחילולתיו! והאמת, שדבר זה מפלאי ונסתרות הבריאה, כי אכן האדם בעצם לא נברא עם כוחות איתנים כ"כ נגד היצה"ר. וכבר אמרו חז"ל 'צרו של אדם מתגבר עליו בכל יום, ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו. אכן, אומרים לנו חז"ל כוחו כל יצר הרע גדול הוא עד למאד והאדם יכול להתגבר עליו בכוחות עצמו, אבל השי"ת בכבודו ובעצמו **לוחם את מלחמתו, מלחמת היצר**. ואין שום כח בעולם - גם לא מלאך כהס"מ שיכולים לעמוד אל מול רצון הבורא שיתגבר היהודי על יצרו.

למען תזכור את יום צאתך ממצרים כל ימי חיך. אחד מיסודות ועיקרי חיי היהודי, היא זכירת יציאת מצרים. הטעם לכך, כבר הורו לנו הקדמונים ז"ל שגלות מצרים הוא משל ודוגמא לגלות הנשמה הטהורה בתוך הגוף המגושם על כל תשוקותיו, פרעה וכל חילו - היצה"ר וכת דל"י מאיימים להטביע נשמת ישראל במים המאריים - מי העוזה? ותאות החומר. ויציאת מצרים א"כ משל הוא לגאולת ויציאת הנשמה בעזר הבורא ממצרי העוה"ז והחומר ונעשית הנשמה שולטת על אברי האדם.

ואל יאמר האדם אכן, טייעני הקב"ה אבל אני דחיתי אותו, אני התפתיתי ליציר ולא שמעתי לציווי הבורא ית"ש. ויחל להרגיש שמתרחק הוא מבורא עולם וכמאז"ל 'עבר עבירה ושנה בה נעשית לו כהיתר', מצוות שבראשית עבודתו היו טבועות בנפשו החל הוא מזלזל בהם. התפילה לא ברעותא דליבא כדבעי, לימוד התורה אינו בקדושה וטהרה הרצויה. **ויאנו בני ישראל מן העבודה יהודי נאנח על מיעוט עבודתו ועומק התגשמותו**, אבל אם צועק להשי"ת, אם מתחנן לאבינו אב הרחמן שסיר את ערלת הלב - ויעקו. שכן יושב הקב"ה ומתאוהו לתפילה זו - **ותעל שועתם אל האלקים מן העבודה**. **הידך האחת לחילץ מכוחות הרע שדבקו בו הוא ע"י לימוד תורה ביגיעה**. ואמרו רז"ל 'אם עבר אדם עבירה וכו' מה יעשה ויחיה?!' האיך יכול להחזיר לעצמו את אור וחיות הבורא ית' שנסתלק הימנו?! 'יהי גריל לשנות דף אחד ישנה שני דפים'. כי ע"י יגיעת ודביקות המוח בתורה הק' מתבררים כל כוחות הנפש מתוך הרע. וכמאמר הוזה"ק (ע"פ פ"ח היכל ה' ריש שער ו) עה"פ 'כולם בחכמה עשית - כולו בחכמה איתברו, דע"י חכמת התורה מתבררים ניצוצות הקדושים מכוחות הטומאה, וחזרת הנשמה להתגלות ולהאיר על רמ"ח אבריו וספ"ה גידיו.

וזהו ענין שינון זכירת יציאת מצרים, שכאמור מרומנו בה כל סדר עבודת האדם. ומשה רבינו - שורש כל נשמות ישראל כיון זאת באומרו 'מי אנכי כי אלך אל פרעה' ופי' רש"י 'מה אני חשוב **לדבר עם המלכים**' היינו, האיך אני ילוד אשה, יכול להתעסק עם מלך זקן וכסילי זה. ואמרו לו השי"ת **כי אהיה עמך**. בני יקירי, בני בכורי ישראל, אל תירא ואל תחת מהסנינות שהשטן מציב בפניך, והוה שפי' רש"י **כי אהיה עמך** - לא שלך הוא כי אם משלי, העמידה בניסיונות, ההתעצמות בעבודה, אינני מבקש אותה מכוחות נפשך, כי אם משלי - השי"ת בעצמו יורד עמך להצילך מפח יקוש.

וגם ענין הסנה יתבאר בזה. שהארה השי"ת לרנן של ישראל. אכן, הסנה המרמו על כוחות הרע איננו אוכל, היצה"ר אינו מרפה, תאות החומריות אינם נחים לרגע. אבל הוא **בוער באש** אור השי"ת שורה עמנו, והוא יצילנו ויעלנו מעומק השפלות. **'וששאלת מה זכות יש לישראל שיצאו ממצרים'** באיזה זכות יכול יהודי שישרה עליו רוח ד' ויציאו מחשכת העוה"ז?! 'דבר גדול יש לי על הוצאה זו, שהרי עתידים לקבל התורה!' בכה התורה יכול יהודי להתרומם למעלה למעלה מכל עקתין בישך ולהתרומם ולהתקרב לבורא.

מאורי אור

מכת צפרדע היא המכה היחידה שהיה בה מסירות נפש, וכמאמר חז"ל שנכנסו אפי' בתנורים. הענין הוא ש**כידוע עשר מכות מכוונים נגד עשר ספירות מתחת לעילא**, (פעי"ח שער חג המצות פ"ז) **ומכת צפרדע מכוונת כנגד מידת יסוד**, לרמוז **שבענין זה צריך מסירות נפש לגמרי**.

(כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א)

יודבר אלקים אל משה ויאמר אליו אני ד', וארא אל אברהם ואל יצחק (א.י.)

איתא באור החיים הק' (ריש הפרשה) דאלקים הוא יראה והו"ה הוא אהבה, עת"ד. וממנו ניקח לעבדו ית"ש, ובראשית העבודה צריך להיות לאדם יראה ואח"כ יוכל להשיג מדת אהבה, וגם אם נדמה לאדם שיש לו אהבה על אף שלא השלים עצמו במידת היראה, הוא שקר גמור. כי האיך יכול לאהוב השי"ת ולחפוץ לעשות את אשר המלך חפץ, אם הוא אינו ירא שלא לעבור על רצון ה'!?

בזה יבואר דברי הבעל הטורים ש'ארא' הוא בנימי יצחק, ולהבין השייכות. משום שראשית כל העבודה הוא יראה שהוא מידתו של יצחק כמא"כ 'פחד יצחק'. ולאח"כ יוכל להיות 'אל אברהם' היינו מידת אהבה.

ומדרגת יראה עילאה היא גבוהה ממדרגת אהבה, ע"כ איתא 'אל יצחק' ומורה על יראה עילאה שבאה לאחר מידת אהבה, ולוואי **שזונה לכל הפחות למדרגת יראה תתא**.

(כ"ק מרן אדמו"ר מוה"ר ז"ע)

וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם ואזכר את בריתי (ה.י.). יש לומר בזה ע"פ מה שאמרתי כבר עה"פ 'ידעו מצרים כי אני ה', שהקשה **אדוני אבי זקני זול"ה**, שלפי הגרסה הוא תמוה מאד שיעשה ה' כל האותות והמופתים בשידוד המערכות למעלה מדרך הטבע, וכל היד החזקה וכל המורא הגדול שעשה, הכל הוא בשביל שידעו מצרים כי אני ה'!?

ולפענ"ד נראה פשוט, שבאמת קאי על ישראל אותם שהם בחינת מצרים, שנטבעו בשקר רח"ל, וכל עבודתם שעובדים השי"ת הכל הוא בשקר, והוא שאמר השי"ת שכל כך יהיה התפשטות אור השכינה והתגלות אלקות, עד שאפילו הם יכירו וידעו כי אין שום דבר במלעדו יתברך. רק אני ה' ומבלעדי אין אלקים, היינו ע"י שיראו שמי שנטבע בשקר רח"ל יהיה לו ירידה והשפלה עד נוקבא דתהומא רבא, ומי שיש לו נקודה **יש אמת ויתעלה למעלה למעלה ברום המעלות**. ואז יתחזק האמונה בלבם בא-ל יתברך שאי אפשר להרים יד ורגל בלתי נפש חיונית מהבורא יתברך ויתעלה, והכל הוא ממנו יתברך.

וזה י"ל פירוש הפסוק 'אני שמעתי את נאקת בני ישראל' שזהו נאקתם 'אשר מצרים מעבידים אותם', היינו **צעקתם לפני השי"ת שיעזור להם להוציאם ממעמקים**, **מה שנטבעו בשקר וכל עבודתם הוא בשקר**, בח"י מצרים. והוה 'אשר מצרים מעבידים אותם'. ולגודל רחמי וחסדיו של השי"ת, תיכף כשרוצים ליטור וצועקים על זה לפטור מהצר והמיצר ומשתוקקים לבוא לבחי' אמת, 'ואזכור את בריתי', היינו כי ידוע כפי המדה אשר האדם מעורר במחשבתו ובמעשיו מלמטה כך מעוררים עליו מלמעלה, ולוה כיון שהם מעוררים מידת האמת שהוא מורה על 'אני ראשון ואני אחרון ומבלעדי אין אלקים' שהוא ראש תוך סוף, שהוא התקשרות אלוקותו מן אין סוף עד אין תכלית.

וזהו בחינת ברית התקשרות מעילא לתתא, ולכן 'ואזכור את בריתי', היינו שאהיה מעורר מלמעלה אותו המדה, ואהיה ממשך מדת אמת שהוא התקשרות מעילא לתתא **בחינת ברית מן אין סוף עד אין תכלית**.

(לשוו ספתי"ק דגל מתנה אפרים)

<<< המשך מעמוד א'

הגוף, וכיון שלא האיר בדבריו נשמת ישראל, איך יוכל להאיר גופם להתגבר על גשמיות העולם.

ובצאת ישראל ממצרים נכנע קלי' פרעה לגמרי וזכו לבחי' מה ומי שבשם אלקים, והוה עיקר עבודת ימי השובבי"ם, שיצא האדם מלגותו ודבקתו בלבושי העולם החומריים, שיעסוק בעבודת הבורא בהתבוננות ותשוקת הנשמה בבחי' מי, ויהיו תורתו ותפלתו בדת ובחיות, ואף בעוסק בעניני עוה"ז הנוגעים אל הגוף יתחזק לבל ימשך אחר תאוותו, בקבלת עול מלכותו יתברך בבחי' מה, עד אשר יאיר אור הנשמה בגופו לגמרי, להיות גופו ונפשו דבקים תמיד בחי החיים.

[רעוא דרעוין פרישת וארא תשע"ז]

איתא בגמרא (ספחים נג): מה ראו חנניה מישראל ועזריה שמסרו עצמן לכבשן האש, נשאו ק"ו בעצמן מצפרדעים וכו'.

נתקשו הראשונים (עיי"ש בתוס') מה צורך היה להם ללמוד מהצפרדעים, הלא נתחייבו למסור נפשם מדין יהרג ואל יעבור שבעבודה זרה.

יש לבאר, כי הנה אף שהיה לצפרדעים ציווי ליכנס לתנורים, מ"מ היתה כל צפרדע יכולה לפטור עצמה בטענה שהציווי אינה דוקא עליה, אמנם הצפרדעים שנכנסו לתנורים לא חיפשו עצה ודרך לפטור עצמם, אלא בידעם שזוהו רצונו יתברך מסרו נפשם בשמחה ליוצרם, ולכן דוקא צפרדעים אלו נשארו בחיים אף אחר שמתו כל הצפרדעים כדאיתא במפרשים, ויש שפירשו שנשארו אותם צפרדעים בחיים עד היום, כי במסירות נפשם זכו לחיים ממקור החיים.

ועל דרך זה היה אצל חנניה מישראל ועזריה שהיו יכולים לפטור עצמם מלמסור נפשם, כדאיתא בראשונים שהצלם של נבוכדנצר לא היה ע"ז ממש כי אם אנדרטא, וכמדומי 'בגמ' מגילה (א.ב.) 'שאלו תלמידיו את רבי שמעון בן יוחאי, מפני מה נתחייבו שונאיהן של ישראל שבאותו הדור כליה... אמר להם, מפני שהשתחוו לצלם, אמרו לו, וכי משאו פנים יש בדבר, אמר להם, הם לא עשו אלא לפנים אף הקדשו ברוך הוא לא עשה עמך אלא לפנים', ובאם היה זה ע"ז ממש מה תשובה יש בכך שלא עשו אלא לפנים, הלא חייבים למסור נפשם ולא לעבור, אלא ודאי לא היה זה ע"ז ממש, ואם כן היו חנניה מישראל ועזריה יכולים לפטור עצמם מלמסור נפשם. ועל זה נשאו ק"ו בעצמם מהצפרדעים, שכפי שהצפרדעים לא חיפשו כיצד לפטור עצמם אלא מסרו נפשם על קדושת שמו יתברך בשמחה, כן הם מסרו נפשם עבור קידוש שמו יתברך, אף שהיו יכולים למצוא **לעצמם צד היתר**.

והנה ידוע שמכת צפרדע מורה על מדת היסוד כדאיתא מהארי"ז ז"ל (פעי"ח שער חג המצות פ"ז), ולכן היה במכה זו ענין מסירות נפש על ידי הצפרדעים, כי במדה זו יש לאדם למסור נפשו ורצונו לגמרי להיות נשמר בקדושה ובטהרה, ואף שבענינים אלו פעמים יכול למצוא לעצמו צד היתר, שאין הדבר מפורש לאיסור ואינו חיוב גמור וכדו', **לא יחפש היתרים לעצמו אלא יקדש שמו יתברך בשמחה במסירות נפש על כל עניני הקדושה**, ובוה יזכה לחיים אמיתים מחי החיים, וכדכתיב ביוסף הצדיק 'זאת עשו וחיו את האלקים אני ירא' (באשתי מב. יח), שהוא בח"ל חי על ידי ההזירות במדת יוסף קדישא.

[קדושתא רבא פרישת וארא תשע"ז]

ושמתי פדת (ה.י.) חסר וא"ו, כי בקליפה יש ת"פ מחנות בגימטריא ת"פ כידוע (מביע ואתחנן, אופן קפד), והשם יתברך מכניס שמו הקדוש שם בן ד' ומפריד ביניהם כמו שכתוב (תהלים צב. ט.) 'תפרידו כל פועלי און, וזהו ושמתי פדת, ת"פ וד' ביניהם, ודפח"ה.

(אמרי יעקב)

אור חזון

לכב' מערכת נראה אור המאירים נתיבותינו באור הצדיקים, מצו"ב שני גרגרים בענינים שהובאו בגליון מו. א. במה שהובא בגליון דברי הרה"ק מטשארנאביל כי עשרים וארבע שעות של שבת נעשים מעבודת האדם על ידי ג' שעות התפלה ושעה של ק"ש שעל המטה שבכל יום מששת ימי החול, וזכרתי כי בעת שהזכיר אדמו"ר שליט"א מאמר זה באחת החברות לפני שנים, ציין כי יש מקומות המזכיר שעה ואין הכונה לשעה ממש אלא לפרק זמן, אבל בענינו מזה שעושים החשבון שיהא משעות אלו עשרים וארבע שעות של שבת נראה שהכונה לשעה כפשוטה, היינו שכל תפלה היא שעה ואף ק"ש שעו"ה אמורה להימשך שעה... ב. במה שהובא על הצפייה לשב"ק, וזכרתי לפני למעלה מעשר שנים כאשר אד"ש הלך בשבת הוזהר"ם מביהמ"ד לביתו בלויית אחד מבניו שיחי שעדיין היה ילד אז, שאל בדרך את הילד מהו שאומרים בהושענות 'הושענא יושבת וממתנת עד כלות שבת', ולכאורה מה שבת יש בזה שממתנים עד כלות שבת, וביאר אד"ש כי בפשטות הכונה שאכן אותם אנשים הממתנים לכולת ולמוציא שבת נצרכים לישועה גדולה, ועל כך מבקשים הושענא... ואחר כך אמר בשם הרה"ק בעל האמרי חיים מוויז'ניץ ז"ע שהכוונה הוא - יושבת וממתנת עד כלות הנפש מתי כבר יבוא שבת... בברכה מרובה. צבי טייכנר

הגליון נדבתי

הרה"צ ר' ירחמיאל יוסף בידרמן שליט"א

מלע"ב - בני ברק

לע"ע זקנו מרן הרה"ק ר' אהרן בן מרן

הס"ק מלעכוויטש ז"ע

יו"ד שב"ק ג' שבט